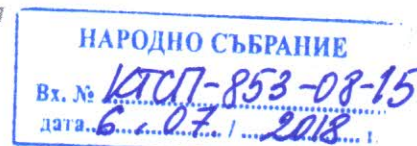

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ
СИНДИКАТИ В БЪЛГАРИЯ

1040 София, пл. "Македония" №1, www.knsb-bg.org

ДО
Д-р ХАСАН АДЕМОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И
ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА
ПРИ 44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ОТНОСНО: Становище на КНСБ по проекта на Закон за личната помощ

УВАЖАЕМИ Д-Р АДЕМОВ,

По предоставения ни за становище проект на Закон за личната помощ, Конфедерацията на независимите синдикати в България изразява следното становище:

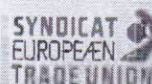
Принципни бележки:

Съгласно чл. 10 от Закона за нормативните актове обществените отношения от една област се уреждат с един, а не с няколко нормативни актове от същата степен. В тази връзка КНСБ не счита за правилно и не намира основания, нито необходимост, да се разработва отделен закон за един единствен вид социална услуга. Редът и условията за предоставянето на различните видове социални услуги следва да се регламентират в новия Закон за социалните услуги и то според изискванията на правилата за изготвяне на нормативните актове.

За подобряване обхвата, реда и условията за предоставяне на т.нар. „асистентска помощ“ не е без значение промяната в законодателството от 2017 г., с която бяха реструктурирани някои от помощите и добавките за деца с увреждания чрез създаването на нов вид диференцирана по размер помощ за деца с увреждания в Закона за семейните помощи за деца. С този подход бяха удовлетворени на предишни претенции и желания от страна на майки на

ITUC CSI IGB

SYNDICAT
EUROPEEN
TRADE UNION

деца с увреждания държавата да им предостави „бюджет“, който сами да управляват, т.е. да насочват средствата, съобразно конкретните нужди. (Семействата на децата с 90 и над 90 на сто определени вид и степен на увреждане получават без подоходен тест ежесмесечна помощ в размер на 930 лв., която да бъде разходвана, в т.ч. и за осигуряване на асистентска помощ, съобразно личните нужди на детето).

Към момента са налице и действат програми и проекти за предоставяне на услугата „асистентска помощ“ на национално и на общинско ниво, като средствата, които са по европейски програми, могат да се изразходват само за съответните проекти, т. е. не е възможно да се променя предназначението им и да се пренасочват за финансиране на асистентската помощ по проектозакона. Що се отнася до програмите „личен“ и „социален“ асистент те вече не са на проектен принцип, а се реализират чрез НПДЗ. Безспорно е, че по тях следва да продължат усилията да бъдат усъвършенствани и прецизирани, с оглед да не се допуска прекъсване, т.е. „луфтове“ за времето между два бюджета. В тази посока също се работи за подобряване и разширяване възможностите за съчетаване на мерки за заетост и такива за предоставяне на социални услуги на българските граждани с увреждания.

Конкретни бележки по проектозакона:

1. Считаме за противоречащи на сега действащи и утвърдени законови правила и процедури разпоредбите на чл. 7 от проекта. Неясната позиция, относно институцията, която ще осъществява този вид политики е доста обезпокоителна. В момента всички доставчици на социални услуги (каквато е и личната помощ) се предоставят по ред и условия разписани в Закона за социалното подпомагане. В него е предвидено кой може да бъде доставчик, на какви условия трябва да отговаря и какви са съответните режими – регистрационен и лицензионен (при услуги за деца до 18-годишна възраст), регистри, в които да се вписват и т.н. На този етап провеждането на държавната политика по интеграция на хората с увреждания се извършва от Агенцията за социално подпомагане, чрез нейните териториални структури, така че другите два варианта от проекта, според нас, са неприложими и необосновани, особено този, който предвижда създаването на нова Агенция по уврежданията.

2. Специално ще отбележим насипването на задължения за изпълнителния директор на Агенцията, която ще функционира за изпълнение на предлаганата услуга (предложени са 3 варианта). Набива се на очи противоречието с други норми, които дават правомощия на самите ползватели, с изброените задължения на изпълнителния директор. Особено любопитство представлява как според вносителите изглеждат анализът и оценката на **постигнатите цели** при предоставянето на услугата – може би за всеки ползвал на тази помощ по отделно?! (виж чл. 7, т. 7).
3. Не приемаме за възможно и разумно предвиденото (чл. 9) в проектозакона, че ползвателят може **да обучава, договаря условията, управлява и контролира времетраенето, вида и качеството на асистентския труд?!** Известно е, че дейността по полагане на лична грижа е специфична, отговорна и специализирана дейност и не смятаме, че лицето с увреждане, или дори неговия законен представител, във всички случаи ще е в състояние да осигури такъв вид обучение.
4. По отношение на контрола. Законодателят е предвидил компетентни по закон органи, които контролират доставчиците и изпълнителите на социалните услуги. Разбира се, може да се мисли за специален механизъм, който да отчита и удовлетвореността на лицето, за което се полага грижата, както и да се предвиди възможност то да се произнася при избора на конкретния изпълнител. Но това със сигурност не е валидно за всички лица с увреждания.
5. Намираме за **противоречаща на Кодекса на труда** цялата конструкция в проекта относно работното време и заплащането на труда на изпълнителите на личната помощ. Не може да е обект на този проект материята, която е трайно уредена в КТ. Има законови правила как се определя работното време, включително когато се работи на смени и при сумирано изчисляване на работното време. По тази причина всички норми, които третират тези въпроси в проекта са несъстоятелни и неприложими.
6. По заложеното в чл. 9, ал. 5 от проектозакона задължение на ползвателя да предоставя месечен отчет за отработените часове от изпълнителя на доставчика на услугата имаме определени възражения. Трябва да има обективен механизъм за контрол и отчитане изработените часове от

асистентите от страна на доставчика, за да няма злоупотреби и субективизъм. В този си вид проектът дава право на ползвателя да определя и контролира абсолютно всичко по взаимоотношенията и процеса на предоставяне на услугата, в т.ч. да отчита труда на асистента. Дали това е възможно на практика?!

7. Както споменахме (т. 3 от настоящото) не споделяме предвидената в проектозакона възможност ползвателят да обучава индивидуално асистента. Според нас, **изпълнителите на асистентски услуги трябва да притежават квалификация, знания и опит**, а не тепърва да бъдат обучавани, не се знае по какви критерии, програми и т.н. Разбира се, те трябва да са запознати с конкретните индивидуални нужди на лицата, които ще обслужват, но това е въпрос на допълнителен инструктаж и практика.
8. Изразяваме съмнение в ефективността на предвидената в чл. 14 от проектозакона възможност лицата сами да определят потребностите си, без да има общовалидни и утвърдени критерии и/или стандарти. Не отричаме, че вероятно има лица, които 24 часа в денонощието се нуждаят от лична помощ, но тези обстоятелства трябва обективно да се установят, за да не се допускат злоупотреби. Под егидата на индивидуализация на всичко що касае хората с увреждания не може безконтролно да се удовлетворяват персонални претенции и желания.
9. Доставчикът на лична помощ трябва да отговаря на изискванията и условията на Закона за социалното подпомагане, където в момента тази материя е уредена. Възможно е да се предвидят и допълнителни критерии, но задълженията на доставчика, предвидени в чл. 31 на проекта, меко казано, се нуждаят от прецизиране. Какво, например, означава, че доставчикът поддържа „индивидуална партида на всеки ползвател на лична помощ“, това са заемки от други закони, които в случая са напълно ирелевантни.
10. А как да се коментират нормите в чл. 37 на проекта, където в една и съща алинея се постановява – в първото изречение, че изпълнителят сключва трудов договор с доставчика, а във второто изречение, че договорът се сключва с кмета на общината?!

Проектът допуска асистентът да може да полага труд по трудов или граждански договор. По наше мнение, **асистентските услуги не би**

трябвало да се предоставят чрез граждански договор, поради спецификата на дейността. Отново подчертаваме, че предлагането на труд е уредено в специалния закон КТ и това трябва да е водещо.

11. Недопустим е начинът, по който в този проектозакон се определят и правила за заплащането на труда на асистентите (чл. чл. 42 и 43), които освен че са неприложими, създават недопустими смесвания на подходите за определяне размерите на възнагражденията (1,1 до 1,5 от МРЗ?!), като се смесват безпринципно с осигурителните задължения на работодателя!? Как така задълженията на работодателя ще са част от заплатата на работника!!!! Това по Конституция ли е, по Кодекс на труда ли е, по Кодекс за социално осигуряване ли е?! Проектът си позволява да определя и график на работа на асистентите (сумирано изчисляване)?! А както вече бе отбелязано подобни правила са обект единствено на КТ.
12. В грубо противоречие с Кодекса на труда е асистентът да се контролира от ползвателя по отношение на положения труд, работно време, качество на услугата. Правомощия по тези въпроси може да има само работодателя на предоставящия лична помощ – доставчик на този вид социална услуга. Общият контрол по спазване на законовите изисквания е на ИА „ГИТ“. За качество на предоставяната услуга трябва да има стандарти и критерии, като контролът дали асистентът и доставчикът ги покриват и спазват би трябвало да е на компетентния държавен орган с неговите механизми за проверка и санкциониращи мерки. Не изключваме ползвателят също да има право да сигнализира за нередности, или под някаква форма да участва в контрола, но това е специализирана дейност и трябва да се осъществява по установени строги нормативни правила. Същевременно, правото на участие в контрола би трябвало да се отнася за част от хората с увреждания, с оглед тяхното състояние и вида увреждане.
13. Уникална е конструкцията на чл. 51, с която се предвиждат **глоби на лица, наети по КТ, което е абсолютно недопустимо!**
14. Изключително важно е да се разбере от лицата, които поддържат този законопроект, че той предлага услугата „асистентска помощ“ **ЗА СМЕТКА НА ДОБАВКАТА ЗА ЧУЖДА ПОМОЩ**, която лицата с най-тежки увреждания получават. Любопитно е дали ще има кандидати за отказване от тази помощ, с цел да получат „асистентска“ услуга!!!?

УВАЖАЕМИ Д-Р АДЕМОВ,

В заключение, КНСБ не счита, че проблемите на асистентската помощ ще бъдат решени посредством предложения Закон за личната помощ. Конфедерацията така и не можа да установи със сигурност какви точно са претенциите на протестиращите към системата и с коя от мерките и политиките те биват „убивани“, за да се опитаме да реагираме по подобаващ начин на техните претенции.

За нас е несъмнено, че е необходимо трайно и перспективно нормативно уреждане на т. нар. „дългосрочна грижа“, каквито са услугите по предоставяне на лична помощ и то в специалните закони – Закон за социалните услуги и в новия Закон за интеграция на хората с увреждания. Така със сигурност може да се намери трайно решение за децата и лицата над 18-годишна възраст, както и разбира се с развиване на мрежата от центрове за дневно, седмично или постоянно настаняване на нуждаещите се по територията на страната.

Обсъжданият законопроект съдържа достатъчно противоречия и неprecizни норми, както и текстове, за които няма аргументи (поне според нас). Ето защо, евентуалното му приемане ще създаде повече проблеми, отколкото да реши такива.

Претенцията на вносителката, г-жа Манолова, че този Закон решава проблемите на всички лица с увреждания, не намира опора в текстовете на проекта, нито в разчетите, които се разпространяват. Наред с това, единствената ясно формулирана претенция на протестиращите майки на деца с увреждания, по отношение сумите, които получават децата от момента на навършване на пълнолетие (намаляват в пъти), изобщо не е третирана в този законопроект. Предоставянето на т.нар. „лична помощ“ по този законопроект в никакъв случай не овладява този обективен проблем.

С УВАЖЕНИЕ,

ПЛАМЕН ДИМИТРОВ
ПРЕЗИДЕНТ НА КНСБ

